

Predstavujeme obce Mikroregiónu Radošinka

Ďalšou obcou, ktorú vám chceme v našej rubrike predstaviť, je obec **ČAKAJOVCE**.

- je obec s veľkou históriou, prvá písomná zmienka o obci je z roku 1156. Mnoho generácií našich predkov sa vystriedalo pri budovaní dnešnej podoby obce. Bol to dlhý čas, naplnený často zápasom o holú existenciu, tvrdou prácou v úsilí zabezpečiť lepší život sebe i svojim deťom. Urputné úsilie o prežitie, prehry i víťazstvá, útlak i boj o slobodu sprevádzali tých, ktorí poctivou, každodennou prácou vybudovali tie hodnoty, ktoré my dnes užívame ako samozrejmosť. Čas však mení postupne všetko. Obecného bubníka nahradil miestny rozhlas, prašné a zablatené cesty dostali asfaltový povrch, chlieb sa už nepeče doma, deti sa rodia v nemocnici. Dnes má už obec inú podobu ako pred mnohými rokmi. Čakajovce majú bohatú minulosť, kultúrne a vzdelávacie tradície, atraktívne turistické a historické lokality.

Stručný historický vývoj obce Čakajovce

Čakajovce sa radia medzi najstaršie obce na Slovensku, ktorých korene vzniku siahajú do čias sťahovania národov. Sú pojmom v archeologickom merítku nielen našich, ale aj historikov zo susedných štátov. Najdôležitejšie medzníky vo vývoji našej obce a jej formovanie až do dnešnej podoby:

7.-8. stor.: existovalo tu pohrebisko, ktoré trvalo aj po zániku Veľkej Moravy. Z tohto obdobia sa tu našlo 818 hrobov skrčencov orientovaných v smere východ - západ.

10. stor.: z tejto doby sa tu nenašli základy nijakej stavby. Z hrobov mizne keramika, ktorá sa tam ukladala ako jedna z foriem milodarov, začínajú prevládať šperky. Boli vydané prísne cirkevné nariadenia, ktoré zakazovali milodary, preto sa tradičné mince ukladali do úst a pod panvu. Našlo sa 28 kusov arpádovských mincí a mince Štefana I.

12. stor.: pôvodné pohrebisko zaniklo a nakoľko úst v tej dobe začali cintoríny premiestňovať do okolia kostolov. Predpokladá sa, že potom sa pochovávalo do Dražovského cintorína.

V roku 1943 sa pri stavbe železničnej trate zo Zbehov do Jelšoviec odhalilo niekoľko hrobov. Archeologický výskum priniesol zaujímavé výsledky. Odkrylo sa pohrebisko s niekoľkými netradičnými hrobmi. Všetky boli dlhé 2-2,45 m, s výnimkou bojovníka, ktorého hrob mal dĺžku až 3,77 m a navyše bol aj orientovaný v inom smere - hlavu mal na západe, aby keď sa prebudí na kruhom svete, mal zrak upretý na východ slnka. Na dne sa našli zvyšky drevených dosiek, sena a slamy, ktoré pravdepodobne tvorili výplň rakiev. Zomrelí mali ruky vedľa tela, ale našli sa aj skrčenci, pri ktorých sa predpokladá, že boli príslušníkmi iného etnika alebo boli telesne postihnutí. U tých, ktorí mali ruky skrčené na hrudi, sa predpokladá náboženská orientácia na kresťanstvo. Najzaujímavejší bol dvojhrob, v kto-

rom bola matka s dvoma novorodenkami. V hrobch sa našlo aj množstvo darov, medzi šperkami najmä zlaté a bronzové náušnice, náramky, nákrčníky, polmesiačikovité príviesky na korálkoch, z ostatných vecí sa najčastejšie vyskytovali železné nože, britvy, kresadlá, pracky, kovania opaskov, gombíky, súčasti bojovníckej výstroje, ako napr. ostrohy. Z rituálnych zbraní to boli meče, šable, kopije, oštepky, železné hroty šípov, sekety - bratice - najstaršie slovanské zbrane a okrem týchto sa našlo množstvo predmetov poľnohospodárskeho charakteru, ako kosáky asymetrické radlice, drevené vedierka a nádoby.

Názov obce od pôvodnej podoby až po súčasnosť:

1251 - prvý záznam - hovorí sa o obci Cheka ako o sídle rybárov Nitrianskeho hradu

1259 - spomína sa Chokovy. Pomenovanie sa vyvodzuje z výrazu Čege alebo aj Cégek, čo označuje zariadenie na chytanie rýb

1549 - osada Chekey patrila do nitrianskeho biskupstva

1742 - I. poslovenčený názov obce a to vo forme Csakajowcze zaznamenal Matej Bel vo svojich spisoch

1774 - neskôr sa spomína ako Csa-kajowitz a potom Czakajowcze

Čakajovské sovy

Každá dedina v našom okolí má svoju prezývku. Aj Čakajovce nie sú výnimkou. Občanov dediny prezývajú sovy. A ako sa k tejto prezývke dostali? Podľa ústnej reprodukcie, to bol vlastne žartovný príbeh, kde jedna žena išla večer domov. Keď prechádzala okolo kostola v košatej lipy zrazu zbadala pannu Máriu. Celá vyľakaná začala utekať a prežehnávala sa celú cestu, že jej, práve jej sa zjavila Panna Mária a zburcovala celú dedinu. Všetci sa utekali pozrieť pri kostol na zázrak plný očakávania a prekvapenia. Avšak, keď tam prišli, žiadna Panna Mária tam nebola, iba jedna sova vyletela z koruny stromu. A odvtedy sú Čakajovčania sovy. Či je tento príbeh pravdivý alebo nie, tak to ja už neviem, ale prezývka nám ostala až do dnešnej doby.

Poloha obce

Obec leží na pravostrannej nive riekky Nitry v Podunajskej nížine. Podľa počtu obyvateľov sme 843. obec na Slovensku. Čakajovce sú poľnohospodárskou obcou ležiacou 10 km severozápadne od Nitry v západoslovenskom kraji. Rozloha obce je 5,78 km² aj s chatárom.

Hydrologické pomery

Riečna sieť zahŕňa:

- časť Perkovského potoka na západnej hranici obce
- úsek potoka Dobrotka na východnej hranici obce
- približne 2,5 km dlhý úsek rieky Nitry na juhovýchode. Niektoré úseky rieky Nitry patria k veľmi znečisteným tokom - sú zaradené do 4. stupňa znečistenia

Obec Čakajovce vznikla ako sídlo

rybárov Nitrianskeho hradu. Toto miesto bolo pre rybolov mimoriadne vhodné. Z listiny z roku 1401 vieme, že tu postavili vtedy hrádza pre dve väčšie nádrže dažďovej vody, ktoré sa však do dnešnej doby nezachovali. Znečistenie rieky Nitry v prevažnej miere zapríčiňujú chloridy zo severných okresov, ale aj naši občania majú na tom svoj podiel viny, čo mi je veľmi ľúto.

Čakajovce sú poľnohospodárska obec, ležiaca na pravej strane nivy rieky Nitry. Pôda patrí medzi úrodné pôdy a sú základom rozvinutého poľnohospodárstva. Pôdy sú reprezentované hnedozemami a nivnými pôdami.

Erb obce Čakajovce

V roku 1998 bol do Heraldického registra Slovenskej republiky pod signatúrou C-69/98 zapísaný v tejto podobe: V modrom strieborný pravo otočený vojak s prázdnu pošvou na opasku, strieborným obojručným mečom so zlatou rukoväťou stína vpravo od neho kľáčiacu, vpravo pootočenú striebornú čiernovlasú kráľovnú so zlatou pohankou korunou, pravým lakťom sa opierajúcu o striebornými nožmi ozubenú pravú polovicu zlatého kola a pravicou podávajúcu vojakovi strieborného holuba.

Historickým symbolom obce je cirkevný motív. Patrónka kostola, sv. Katarína sa stala aj znakom Čakajovcov. O sv. Kataríne vieme, že mala byť umučená v ozubenom kolese. Preto sa spravidla zobrazuje ako kráľovná s kolesom. Pretože blesk koleso polámal a zabránil mučeniu, sv. Katarína bola nakoniec s'atá. Práve tento moment je vyrytý do obecného pečatidla zo 17. storočia. V takejto podobe sa používa i dnes.

Vlajka obce Čakajovce

Vlajka obce pozostáva zo štyroch pozdĺžnych pruhov vo farbách modrej (1/8), bielej (3/8), žltej (1/8) a modrej (1/8). Vlajka má pomer strán 2:3 a ukončená je tromi cípmi t.j. tromi zástrihmi, siahajúcimi do tretiny jej listu.

Obyvateľstvo

Podľa posledného sčítania (2001) má naša obec 1102 obyvateľov. Z celkového počtu je 666 žien a 536 mužov. Obec Čakajovce obývali vždy Slováci. Severne susediace Jelšovec, Výchapy - Opatovce, Podhorany boli maďarské. Južné, východné a západne susediace Šurianky, Zbehy, Lužianky a Dražovce boli slovenské. Maďarizácia nemala veľký vplyv na rečovú premenu obyvateľstva obce. Obyvateľstvo obce Čakajovce v 12. storočí tvorili rybári Nitrianskeho hradu. Neskôr to boli prevažne príležitostní robotníci, deputátnici a menšia časť malých a stredných roľníkov. V súčasnosti v obci žijú prevažne ľudia pracujúci v okolitých podnikoch, podnikajúci občania a študenti.

Kultúrno-historické pamiatky

Kostol svätej Kataríny Alexandrijskej je klenotom histórie obce. Farský

kostol sa spomína už v roku 1332. O. Gergelyi ho omylom pokladá za kostol sv. Jána Nepomuckého. Dnešná podoba kostola je z roku 1697. Pôvodná jednodňová stavba s polkruhovým uzáverom bola opevnená múrom. Na severnej strane je prístupná sakristia a na južnej strane je predstavená veža, ktorá je nesymetricky umiestnená. Na portáli sa nachádzajú kamenné sochy, ktoré sú dielami neznámych ľudových umelcov. V interiéri kostola sa nachádza aj vzácny chór z roku 1729. Kostol je zasvätený Kataríne Alexandrijskej. Patrónka kostola sa stala aj znakom Čakajovcov. O sv. Kataríne vieme, že mala byť umučená v ozubenom kolese. Preto sa spravidla znázorňuje ako kráľovná s kolesom. Pretože blesk koleso polámal a zabránil mučeniu, sv. Katarína bola nakoniec s'atá. 25. novembra oslavujeme patrónku nášho kostola, ľudovo povedané - hody. Pri kostole sa nachádza aj jaskyňa Panny Márie Lurdskej. Kostol obklopujú košate lípy a iná zeleň, ktorá tu vytvára neobyčajnú atmosféru.

Kaplnka sa nachádza za mostom smerom k Dražovciam. Tento nevelký duchovný stánok dali postaviť manželka Solčanskí v roku 1913 na znak svojej bolesti a utrpenia z nečakanej smrti svojho 19-ročného syna, ktorý zahynul tragicky pri práci v Dražovskom háji. V interiéri sa nachádza socha Sedembolestnej Panny Márie a pod ňou je nápis „Veľká ako more je bolesť moja“. Určite vás zaujme interiér kaplnky a spomienka na našich drahých.

Socha Panny Márie ružencovej je obklopená lonom krásnej košatej lípy - v tomto roku 11. mája bude sláviť už 109 rokov posvätenia, v roku 1996 sa konali veľké oslavy k 100. výročiu vysvätenia. **Zdroj: www.cakajovce.sk**